

СТАНОВИЩЕ**ОТНОСНО ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД НА МУСТАФА ЯЛВАРАДЖЪ НА
ТЕМА „РАБОТОСПОСОБНОСТ И ПСИХИЧНИ СЪСТОЯНИЯ ПРИ ХОРА,
ЗАНИМАВАЩИ СЕ С ФИЗИЧЕСКО ВЪЗПИТАНИЕ И СПОРТ ЗА АУТИСТИ В
РЕПУБЛИКА ТУРЦИЯ“ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ОБРАЗОВАТЕЛНАТА И
НАУЧНА СТЕПЕН „ДОКТОР“****ИЗГОТВИЛ СТАНОВИЩЕТО: ПРОФ. ТАТЯНА ЯНЧЕВА, ДН**

Дисертационният труд на Мустафа Явлвараджъ е посветен на един изключително важен за теорията и практиката проблем – удовлетвореността от работата, емоционалните състояния, емоционалната интелигентност и изтощение при учители по физическо възпитание, работещи с деца с аутизъм. През последните години този проблем придоби особена значимост. Опитите на различни страни, в това число и Република Турция, да се справят със съпътстващите обучението проблеми среща редица трудности. Реализирането на промени, без да се осигури необходимата база за това, свързана с условия, подготовка на кадри, съществуващите нагласи у родители и ученици носи сериозни рискове, а на тази база и опасност от провал на планираните промени в образованието на децата със специални образователни потребности. Образователната система е изправена пред сериозни предизвикателства, които рефлектират в голяма степен върху педагогическите кадри и изправят специалистите пред сериозни предизвикателства. Още по-малко са разработките, свързани с другата страна на този проблем - ефектите върху педагозите, работещи с аутисти. В този смисъл настоящият дисертационен труд е с безспорна ценност и значимост и би обогатил теорията и практиката в тази област. Поздравявам докторанта за смелостта при избора на темата. Образователна среда определено се нуждае от подобни разработки, които да запълнят съществуващия вакуум.

Представеният за обсъждане труд е в обем от 146 страници. Работата е онагледена със 7 фигури и 39 таблици.

В структурно отношение представената за обсъждане дисертация като цяло отговаря на изискванията за подобен тип разработки, въпреки наличието на някои

допълнителни елементи (декларация, благодарност, резюме, списък на таблиците, структура), които са наложени като изискване в Турция. Съдържанието е разпределено в Увод, Структура и съдържание на дисертацията и четири глави: Теоретична основа на емпиричното изследване; Методология на изследването; Резултати и анализ; Дискусии и препоръки.

Като цяло така представеният дисертационен труд е една сериозна разработка, която представя резултатите от мащабно проучване, много сериозна статистика и анализ.

В теоретичната част, изградена на основата на 194 литературни източника, са представени лицата от аутистичния спектър и тяхното физическо възпитание, поведенческите проблеми на аутистичните индивиди, удовлетвореността от работата, професионалното изчерпване, емоционално състояние, емоционална интелигентност, работоспособност и умора и научни работи, свързани с теоретичната рамка на изследването.

Като цяло в теоретичната част авторът показва добра ориентация в проблема. Положително впечатление прави фактът, че докторантът се е съобразил с голяма част от препоръките от вътрешното обсъждане. Терминологията е в значителна степен прецизирана. Включен е параграф за работоспособността и умората. Включени са и някои български автори. Работата би спечелила ако се включи и параграф за психичните състояния.

Втора глава описва методологията на изследването. Хипотезата, целта и задачите на изследването са добре са формулирани. Искам да отбележа нещо много положително – представени са проект, значение, обхват и ограничения, роля на изследването. Впечатлява обектът на изследването – общо 500 човека, разделени в три групи – учители по физическо възпитание, работещи с деца с аутизъм, учители в общообразователни училища и студенти, бъдещи учители.

Трета глава представя резултатите и анализа на получените данни. Това определено е най-силната част от дисертационния труд. Логично при използването на такава богата методика да се получат богати и интересни данни. Впечатлява много прецизната статистическа обработка на данните. Използвани са адекватни и съвременни статистически методи, което създава предпоставки за задълбочен анализ и той е направен. Представен е сравнителен анализ на данните между отделните изследвани групи, по пол, в

зависимост от тютюнопушенето, удовлетвореността от заплащането, положителното оценяване. Много рядко в подобни разработки се наблюдават подобни анализи. Приложен е и конфирматорен факторен анализ. Направен е анализ на резултатите от моделираните структурни уравнения. Подробно са представени връзките между изследваните параметри.

Като цяло докторантът демонстрира много добри умения да анализира резултатите от проведения експеримент и да извежда закономерности. Анализът е много богат и задълбочен. Получените резултати имат значителна теоретична и практическа стойност. Много от тях са с приносен характер. Изведени са интересни закономерности, някои от тях доста различни от стереотипните схващания.

В четвърта глава са представени дискусии и препоръки. Получените резултати са обобщени като са представени връзките между възрастта и седмичната и дневна натовареност, емоционалното състояние, общото изчерпване, удовлетвореността от работата, емоционалната интелигентност, както и връзките между отделните изследвани показатели.

В две страници са дадени изводи и препоръки. Те биха могли да се представят по-ясно и конкретно.

В дисертационния труд могат да се открият следните научни приноси:

1. Реализирано е мащабно емпирично проучване със спортни педагози, работещи с аутисти.
2. Изведен е теоретичен модел, залегнал е в основата на експерименталното изследване.
3. Установени са нивата на удовлетвореността от работата, професионалното изчерпване, емоционалното състояние и емоционалната интелигентност при спортни педагози, работещи с аутисти, спортни педагози и бъдещи учители.
4. Изведени са корелационните модели на изследваните показатели.

Авторефератът адекватно отразява съдържанието на дисертационния труд.

Докторантът е представил 3 свои публикации във връзка с дисертационния труд, едната от които под печат.

Процедурата по защитата е в съответствие с изискванията на ЗРАСПБ.

В ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Дисертационният труд на Мустафа Ялваръджъ на тема „Работоспособност и психични състояния при хора, занимаващи се с физическо възпитание и спорт за аутисти в Република Турция“ е с несъмнена актуалност и значимост, както теоретична, така и практическа. Представени са резултати от мащабно проучване, които са компетентно анализирани. Получените резултати са ценни и биха обогатили теорията и практиката. Голяма част от получените резултати имат приносен характер. Докторантът демонстрира много добра професионална грамотност, умение да анализира резултатите компетентно и задълбочено.

Като имам предвид качествата и приносите на представения дисертационен труд, предлагам на Уважаемото Научно жури да гласува „за“ присъждане на образователната и научната степен „доктор“ в професионално направление 7.6. Спорт, „Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка (вкл. МЛФ)“ на Мустафа Ялваръджъ.

28.05.2018

Изготвила становището:

(проф. Т. Янчева, ДН)